

Міністерство освіти і науки України
Олександрійський педагогічний фаховий коледж
імені В.О. Сухомлинського

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Анатолій Литвин

« 03 » 03 2021

ПРОГРАМА
вступних випробувань
з української мови
(на основі базової загальної середньої освіти)
для вступу до Олександрійського
педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського
спеціальності 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта»

Розглянуто і схвалено
на засіданні циклової комісії
викладачів гуманітарних дисциплін
та іноземних мов
Протокол № _____ від _____ 2021
Голова комісії _____ Лариса Степанова

Програма для вступних екзаменів з української мови для абітурієнтів на основі базової загальної середньої освіти Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського – Олександрія, 2021.

Укладач: Новікова О.В., викладач гуманітарних дисциплін, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.
2. Цілі навчального предмета: абітурієнт повинен знати і уміти.
3. Зміст програми для вступного екзамену.
4. Критерії оцінювання знань і умінь вступників при написання диктанту з української мови
5. Список рекомендованих джерел.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма для вступного екзамену розроблена з урахуванням чинних програм з української мови для 5–9 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804).

Програма з української мови спрямована на систематизацію та закріплення знань з української мови.

Програма складається із трьох розділів.

Перший – «Фонетика і орфографія» визначає основні та дуже важливі правила написання слів, знання яких є яскравою ознакою культури мовлення людини.

Другий – «Морфологія» вчить відрізнити одну частину мови від іншої (інколи тільки текст підказує, до якої частини мови належить те чи інше слово), знати їх творення та змінювання, від чого залежить їх написання.

Третій – «Синтаксис і пунктуація» долучає учнів до таємниць творення й вираження думки за допомогою речень, які є різні за побудовою, метою висловлення та інтонацією, а значить, відмінні за пунктуаційними знаками.

Для вступного диктанту добираються тексти, максимально насичені вивченими орфограмами й пунктограмами. За метою висловлювання це можуть бути тексти-розповіді, описи чи міркування. Проте, частіше - це тексти комбінованого типу, в яких органічно поєднуються елементи всіх типів з монологічною та діалогічною формою викладу. Диктанти адаптовано до чинного правопису сучасної української мови й методичних вимог навчальної програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів.

Тексти диктантів дібрані відповідно до основних правил орфографії та пунктуації. У них враховані такі вимоги: відображення рівня розвитку сучасної української мови; насиченість орфограмами та пунктограмами, різноманітною лексикою і стилістичними засобами, передбаченими програмою; відповідність нормам літературної мови. Тексти зорієнтовані на тематику культурологічної змістової лінії, тобто представляють українську літературу, історію, звичаї й традиції, мистецькі скарби, матеріальну і духовну культуру українського народу, загальнолюдські цінності. Тексти характеризуються відносною цілісністю і завершеністю, зрозумілі для всіх.

Письмова робота з української мови у вигляді диктанту надає можливість об'єктивно перевірити писемну (орфографічну й пунктуаційну) грамотність абітурієнтів. Обсяг текстів диктантів становить 160–170 слів з урахуванням як самостійних, так і службових частин мови.

Диктант триває одну астрономічну годину.

ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА:

1) абітурієнт повинен знати:

- Вживання великої букви.
- Правила переносу частин слова.
- Правопис голосних. Чергування е з и, і з інших голосними. Правопис ненаголошених голосних.
- Спрощення в групах приголосних.
- Обґрунтовувати розстановку розділових знаків за допомогою вивчених правил.
- Вживання м'якого знака та апострофа.
- Подвоєння та подовження приголосних. Правопис слів іншомовного походження.
- Відмінювання та правопис відмінкових закінчень іменників та прикметників.
- Правопис відмінкових форм числівника.
- Відмінювання і правопис займенників.
- Правопис дієслів.
- Правопис прислівників.
- Правопис прийменників та сполучників.
- «Не» з іменними частинами мови, прислівником, дієсловом.
- Розділові знаки в простому реченні. Тире в простому неускладненому реченні. Розділові знаки між групою підмета і групою присудка.
- Однорідні члени речення. Розділові знаки між однорідними членами речення.
- Узагальнювальні слова і розділові знаки при них.
- Відокремлені члени речення. Відокремлені додатки та обставини. Відокремлені і невідокремлені означення. Прикладна як різновид означення. Розділові знаки при прикладці.
- Звертання. Розділові знаки при звертанні.
- Вставні слова і речення. Вставлені слова і речення.
- Складнопідрядні речення. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.
- Порівняльні звороти.
- Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
- Пряма мова і розділові знаки при ній. Передача прямої мови непрямою. Цитати. Розділові знаки при цитатах.

2) абітурієнт повинен уміти:

- Знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх за допомогою правил.
- Правильно записувати слова з вивченими орфограмами.
- Знаходити і виправляти орфографічні помилки.
- Правильно ставити розділові знаки в реченнях з різними видами зв'язку.
- Знаходити і виправляти пунктуаційні помилки на вивчені правила.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДЛЯ ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Чергування голосних і приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Подвоєння і подовження приголосних.

2. Будова слова. Відомості про основу слова і закінчення змінюваних слів, про корінь, префікс, суфікс і закінчення як значущі частини слова; вивчені орфографічні правила.

3. Творення слів. Основні способи словотвору, правила переносу складних слів з рядка в рядок (односкладові частини складноскорочених слів та ініціальні й комбіновані аббревіатури).

4. Склад лексики сучасної української літературної мови за походженням. Власне українські слова. Синонімічне багатство мови. Загальні відомості про лексичне значення слова, синоніми, антоніми, омоніми, пряме і переносне значення слова; особливості власне української лексики в порівнянні із запозиченнями.

5. Загальні відомості про українську фразеологію. Роль фразеологізмів у мовленні: фразеологізми та їхні різновиди (синонімічні, антонімічні).

6. Принципи українського правопису. Основні орфограми в коренях, префіксах, суфіксах: принципи розрізнення орфограм, загальні ознаки чотирьох принципів українського правопису.

7. Складні випадки вживання апострофа і м'якого знака. Групи знаків, співвідношення звуків і букв; правила вживання апострофа і м'якого знака.

8. Правопис іншомовних та складних слів. Правила написання іншомовних слів українською мовою та правопис складних слів разом, окремо і через дефіс.

9. Стилiстичні засоби морфології. Морфологічні засоби стилістики стосовно категорії роду, категорії числа, власних і загальних іменників, ступенів порівняння, стягнених і нестягнених форм, дієслівних категорій.

10. Поняття про синтаксис та його основні одиниці. Найважливіші відомості з синтаксису і пунктуації, основні одиниці синтаксису.

11. Прості двоскладні та односкладні речення. Будова простого двоскладного речення, види односкладних речень.

12. Тире між підметом і присудком: правила використання, тире між підметом і присудком, а також випадки, коли не ставиться тире між підметом і присудком.

13. Розділові знаки при прикладці . Правила відокремлення прикладки за допомогою дефіса, коми чи тире; визначення прикладки.

14. Однорідні члени речення. Відомості про однорідні члени речення: правила вживання розділових знаків при однорідних членах речення.

15. Розділові знаки при відокремлених членах речення. Використання

розділових знаків при відокремлених та уточнювальних членах речення.

16. Звертання. Непоширені і поширені звертання; розділові знаки при звертанні.

17. Вставні слова та вставлені конструкції. Відомості про вставні слова (словосполучення та речення); найчастіше вживані вставні слова й словосполучення; вивчені пунктуаційні правила.

18. Типи складних речень. Складносурядні речення. Відомості про складне речення, види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами складного речення, особливості будови складносурядного речення; правила розстановки розділових знаків між простими реченнями в складносурядному.

19. Складнопідрядні речення. Відомості про складнопідрядні речення (у тому числі з кількома підрядними); види підрядних речень; правила вживання розділових знаків між частинами складнопідрядного речення.

20. Безсполучникові складні речення. Складні речення з різними видами зв'язку. Відомості про безсполучникові складні речення та будову складного речення з різними видами зв'язку: правила вживання розділових знаків між частинами таких речень.

21. Пряма і непряма мова. Цитати. Діалог. Будова речень з прямою і непрямою мовою, з цитатами; особливості діалогу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І УМІНЬ ВСТУПНИКІВ ПРИ

НАПИСАННІ ДИКТАНТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

I Проведення вступного випробування

1. Іспит з української мови для вступників на основі базової загальної середньої освіти проводиться у вигляді диктанту.

2. Мета диктанту - перевірка рівня сформованих умінь і навичок з української мови та відбір вступників для зарахування до Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського .

Перевірці підлягають:

- уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування;
- уміння ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації;
- уміння належним чином оформляти роботу.

3. Диктанти для вступного іспиту добираються відповідно до основних правил орфографії та пунктуації та із урахуванням Державних стандартів освіти.

4. Тексти диктантів мають відповідати вимогам структурної цілісності та логічної завершеності, бути зрозумілими за змістом для вступників відповідної вікової категорії.

5. На проведення вступного випробування з української мови (диктанту) відводиться одна астрономічна година (60 хвилин).

6. Відлік часу ведеться від початку читання викладачем тексту.

7. Робота виконується на аркушах А4, які складаються з титульної сторінки письмової роботи і вкладки.

8. У лівій верхній частині титульної сторінки неодмінно ставиться штамп Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського, у правій верхній – шифр роботи.

9. Роботи абітурієнтів шифруються директором Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського.

10. На титульній сторінці зазначається назва випробування; прізвище, ім'я, по батькові вступника; освітньо-кваліфікаційний рівень; найменування відділення; код , найменування напряму підготовки або спеціальності; дата

проведення випробування, заголовок диктанту (після заголовка диктанту крапка не ставиться).

11. Інформацію, зазначену на титульній сторінці, абітурієнт засвідчує особистим підписом.

12. У лівій верхній частині першого аркуша вкладки неодмінно ставиться штамп Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського, у правій верхній – шифр роботи.

13. Абітурієнту забороняється підписувати вкладку, робити будь-які помітки, що розшифровують роботу.

14. У лівій верхній частині другого аркуша вкладки неодмінно ставиться штамп Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського, у правій верхній – шифр роботи.

15. У нижній частині другого аркуша вкладки виставляються бали за диктант.

16. Перевірену роботу абітурієнта підписують викладачі-екзаменатори.

17. Абітурієнт повинен виконувати роботу кульковою ручкою із синім чорнилом.

18. Вступник має писати диктант охайно, чітко прописувати літери, пунктуаційні знаки, виділення абзаців.

II Методика проведення

1. Диктант записується вступником із голосу викладача.

2. Спочатку викладач читає весь текст, після чого не дає ніяких пояснень щодо його змісту, лексичного значення слів, правописних особливостей.

3. Після прочитання всього тексту викладач читає перше речення, вступники уважно слухають. Далі це речення диктується для запису частинами, як правило, один раз.

4. Після того, як вступники запишуть речення, викладач читає його повністю з метою перевірки. Таким чином диктується кожне речення тексту.

5. Викладач обов'язково вказує місце поділу тексту на абзаци,

6. Після запису всього тексту викладач читає його ще раз, роблячи більш тривалі паузи між реченнями і надаючи змогу вступникам ретельно перевіряти

написане й виправити допущені помилки.

7.Рекомендується записувати автора чи джерело після тексту в наступному рядку праворуч з великої літери, не беручи його в дужки й не ставлячи після нього крапки (тобто оформлення такого запису має бути таким, як і в збірникові текстів для диктантів).

8. Кількість слів у тексті наприкінці роботи абітурієнти не зазначають.

9.Текст потрібно диктувати виразно, відповідно до норм літературної вимови в такому темпі, щоб вступники встигли вільно його записувати.

10.Роботи вступники здають одразу ж після перевірки за викладачем.

11. Обсяг диктанту: 160-170 слів (на основі базової загальної середньої освіти).

12. При визначенні кількості слів у диктанті враховують як самостійні, так і службові частини мови.

13. Для диктантів використовуються тексти, в яких кожне з опрацьованих правил орфографії та (або) пунктуації української мови представлене 3–5 прикладами.

III Оцінювання диктантів

1. Перевірка диктантів здійснюється за традиційною методикою

2. Диктант оцінюється за шкалою 100-200 балів на підставі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- виправляються, але не враховуються такі орфографічні та пунктуаційні помилки: на правила, які не внесено до шкільної програми; на ще не вивчені правила; у словах з написанням, що не перевіряється, над якими не проводилася спеціальна робота; у відтворенні так званої авторської пунктуації;
- повторювані помилки (у слові, яке повторюється в диктанті кілька разів) вважаються однією помилкою; однотипні (помилки на те саме правило, але в різних словах) вважаються кількома помилками;
- розрізняють грубі й негрубі помилки; зокрема, до негрубих належать

такі:

- 1) у винятках з усіх правил;
 - 2) у написанні великої літери в складних власних найменуваннях;
 - 3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
 - 4) у випадках, коли замість одного розділового знаку поставлений інший і якщо можлива інша інтонація;
 - 5) у випадках, що вимагають розрізнення *не* і *ні* (у сполученнях *не хто інший, як...*; *не що інше, як...*; *ніхто інший не...*; *ніщо інше не...*);
 - 6) пропуск одного зі сполучуваних розділових знаків або порушення їх послідовності;
 - 7) заміна українських літер російськими;
- п'ять виправлень неправильного написання на правильне прирівнюються до однієї помилки;
 - орфографічні та пунктуаційні помилки на неопрацьовані правила виправляються, але не враховуються.

3. Підрахунок помилок

1. Під час підрахування помилок дві негрубі вважаються за одну.
2. Одна негруба помилка не враховується.
3. Пропуски, заміни, недописування букв (рідше цілих складів або речень) вважати орфографічними помилками.
4. Якщо в тексті диктанту вступник зробив 5 (п'ять) і більше виправлень (закреслень, виправлення неправильного написання на правильне), оцінка знижується на один бал, проте таке зниження не повинно призвести до незадовільної оцінки.
5. Якщо в роботі немає помилок, але є 3 (три) і більше виправлень, то відмінна оцінка 10 (десять) не ставиться.

4. Нормативи оцінювання диктанту

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше	7	4
2	13-14	8	3
3	11-12	9	1+1(негруба)
4	9-10	10	1
5	7-8	11	1(негруба)
6	5-6	12	

Таблиця переведення 12 балів у рейтингову шкалу 200 балів

Бали за 12-бальною системою	Кількість помилок	Бали за 200-бальною системою
1	15-16 і більше	106-111
2	13-14	112-117
3	11-12	118-123
4	9-10	124-133
5	7-8	134-142
6	5-6	143-151
7	4	152-161
8	3	162-170
9	1+1(негруба)	171-180
10	1	181-189
11	1(негруба)	190-199
12		200

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Юшук І. П. Практикум з правопису української мови. - К.: Освіта, 1994.
2. Шевелева Л. А. Український правопис у таблицях. - Харків: Світ дитинства, 1998.

3. Фурдуй М. 1. Українська мова. Практикум з правопису. - К.: Либідь, 2004.
4. Пазяк О. М. Українська мова: Практикум. - К.: Либідь, 2001.
5. Український правопис. - К.: Наукова думка, 1994.
6. Шевчук С. В. Українська мова 10-11 кл. Збірник диктантів. - К.: Вища школа, 1999.
7. Чукіна В. Ф. Граматика української мови в таблицях і схемах. - К.: Логос, 1997.
8. Глазова О. П. Українська орфографія: тренувальні вправи, контрольні завдання, диктант. - Харків, 2004.